

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 8971/2021
08.06.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Бранислав Херцег, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1943/21 од 05.10.2021. године, у седници одржаној 08.06.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1943/21 од 05.10.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 27251/20 од 04.06.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор застарелости потраживања. Ставом другим изреке, одбијени су, као неосновани, тужбени захтеви тужилаца којима су тражили да се обавезе тужени да тужиоцима АА и ББ исплати по 104.407,28 динара и ВВ 802.153,51 динар, све са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, као и парничне трошкове са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом трећим изреке, обавезани су тужиоци да туженом на име трошкова поступка исплате 124.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Апелациони суд у Новом Саду је пресудом Гж 1943/21 од 05.10.2021. године, усвојио жалбу тужиоца и укинуо првостепену пресуду у побијаном делу одлуке о тужбеном захтеву и трошковима поступка, тако што је обавезан тужени да тужиоцима АА и ББ на име накнаде за фактички експроприсано земљиште исплати по 104.407,28 динара, а тужиоцу ВВ 802.153,51 динар, све са законском затезном каматом од 04.06.2021. године до исплате, као и да тужиоцима солидарно накнади трошкове поступка у укупном износу од 460.449,68 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате и да тужиоцима солидарно исплати трошкове жалбеног поступка у укупном износу од 179.195,68 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка,

погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде, у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП ("Службени гласник РС" број 72/11, 55/14, 87/18), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана у односу на тужиоца ГГ.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана одредбом члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује битне повреде одредаба парничног поступка које могу бити ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су сувласници парцеле 1242/1, површине 3902 м², уписане у лн. 898 КО ... и то тужиоци АА и ББ са уделима од по 54/3902 дела, а тужилац ВВ са уделом од 416/3902 дела. Наведене сувласничке уделе тужиоци АА и ББ су стекли на основу уговора о купопродаји од 15.08.2005. године, а тужилац ВВ на основу уговора о купопродаји од 12.12.2005. године. У време закључења наведених уговора парцела 1242, од које је препарцелацијом настала парцела 1242/1, представљала је њиву преко које је био направљен земљани пут, а није била ни комунално опремљена. Предметна парцела 1242/1 КО ... налази се у саставу улице ... у ... и у природи представља пут који се користи за пролаз неограниченог броја лица намењена за јавну саобраћајну површину – улицу Стевана Шијачког и Новосадску улицу у Футогу, у чијем је саставу са 75,7 % своје површине, односно 2954 м². Наведна парцела је асвалтирана и комунално опремљена, на њој није дозвољена изградња објеката, а део парцеле који није ушао у састав улице је ограђен оградом која представља фактичку регулациону линију која раздваја површину за јавне намене и површину за остале намене. Сходно површини парцеле која је приведена намени, идеални делови тужилаца АА и ББ, који су ушли у састав улице износе по 41/3902 дела, док идеални део тужиоца ВВ приведен намени износи 315/3902 дела. Тржишна вредност наведене парцеле је 28,6 евра/м², па је сувласнички удео тужилаца АА и ББ по 104.407,28 динара, а вредност сувласничког удела тужоца ВВ износи 802.153,51 динар. Поступак експропријације није спроведен, тужиоци су депоседирани, а фактички власник на предметној парцели врши Град Нови Сад. Парцела је приведена намени Планом детаљне регулације простора између улице Рада Кондића, Руменачке и Новосадске у Футогу („Службени лист Града Новог Сада“ бр. 42/07).

На основу овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је правилном применом материјалног права обавезао туженог да тужиоцима исплати новчану накнаду због извршене фактичке експропријације земљишта.

Чланом 58. Устава Републике Србије прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1.), а да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2.).

У члану 1. став 1. Протокола уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода прописано је да свако физичко и правно лице има право на несметано уживање своје имовине и да нико не може бити лишен своје имовине осим у

јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелом међународног права. Ставом 2. истог члана, прописано је да претходне одредбе ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу са општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.

Из напред наведеног следи да дозвољено одузимање права својине, које не представља повреду права на имовину, постоји само када су кумулативно испуњена два услова: да је учињено у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може да буде нижа од тржишне.

Чланом 2. став 1. тачка 1. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 47/03 од 05.05.2003, 34/06 од 18.04.2006), који је био на снази у време усвајања Плана детаљне регулације простора између улице Рада Кондића, Руменичке и Новосадске у Футогу („Службени лист Града Новог Сада“ бр. 42/07), прописано је да „јавна површина“ јесте простор утврђен планом за објекте чије је коришћење, односно изградња од општег интереса, у складу са прописима о експропријацији (јавни путеви, паркови, тргови, улице као и друге површине у складу са посебним законом).

Чланом 10. став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11), добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу тог закона, сматрају се оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мостови и тунели на јавном путу, прузи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и друго). Према ставу 7. истог члана, добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев путева II реда који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута или државног пута I и II реда) и тргова и јавних површина који су у својини јединице локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

Предметно земљиште је у сувласништву тужилаца, а према Плану детаљне регулације простора између улица Рада Кондића, Руменичке и Новосадске у Футогу („Службени лист Града Новог Сада“ бр. 42/07) налази се у саставу улице Стевана Шијачког у Футогу и у природи представља пут који се користи за пролаз неограниченог броја лица намењен за јавну саобраћајну површину – улицу Стевана Шијачког и Новосадску улицу у Футогу, што значи да је постало добро у општој употреби, односно јавна својина туженог, као јединице локалне самоуправе. Тужени је био дужан да предметно земљиште експроприше од тужилаца, ради привођења његовој намени предвиђеној Планом и да им исплати одговарајућу накнаду у управном поступку, међутим тужени није тако поступио. Предметно земљиште је фактички приведно намени предвиђеној планским актом, јер се користи као улица – јавни пут у насељу, који саобраћајно повезује делове насеља (члан 2. тачка 12. Закона о јавним путевима), чиме је извршена такозвана фактичка експропријација која настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији земљишта, односно његовом изузимању из поседа. Тужени је обвезник исплате тужиоцима предметне накнаде, пошто се парцела у њиховом сувласништву користи као улица – добро у општој употреби – јавној својини, на којима тужени има право својине у смислу члана 10. став 7. Закона о јавној својини. Висина накнаде, која тужиоцима припада, на основу њихових сувласничких удела на

предметној парцели, у смислу члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, у вези члана 58. Устава Републике Србије, правилно је одређена према тржишној вредности земљишта и сувласничком уделу тужилаца на том земљишту.

Неосновани су наводи ревизије туженог о погрешној примени материјалног права заснованој на ставу ревидента да није обвезник накнаде, јер ниједном својом радњом није депоседирао тужиоце. Супротно томе, тужени је одговоран и пасивно легитимисан у овој парници на основу члана 10. став 2. тачка 7. Закона о јавној својини, јер је утврђено да се предметна парцела користи као улица која је јавно добро у општој употреби и у својини јединице локалне самоуправе на чијој се територији налази.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић